

Šalčininkų r. Turgelių Povilo Ksavero
Bžostovskio vidurinė mokykla

Povilas Ksaveras Bžostovskis
— Paulavos respublika

Projektas
2014

**Projekto idėjos ištakos
susijusios su šalia Turgelių
kaimo esančios Paulavos
istorija bei mokyklai
suteiktu Povilo Ksavero
Bžostovskio vardu...**

*Paul Xavier Cte Brzostowski,
heritier de Paulov Referendaire
du grand Duché
de Lituanie,
Chevalier de plusieurs
Ordres.*

Povilas Ksaveras Bžostovskis – LDK raštininkas, Stanislovo Augusto laikų Respublikos epochos valstiečių santykių reformatorius, mokslo mylėtojas, literatas, vertėjas, filantropas ir meno mecenatas, rašytojas, švietimo sistemos pradininkas, mokyklos valstiečių vaikams steigėjas, Turgelių parapijos klebonas, **Paulavos respublikos**

Buveš Paulavos dvaras

Buveš Paulavos dvaras

3. BUVISIO DVARO YARTAI

Paulavos dvaro griuvėsiai: centriniai vartai

5. BUVUSIO DVARO CĒNTRINIŅĀ, RŪMĀ, GRIUVĒŠĀI

19. BUV. DVARO RYTINĒS OFICINOS - ĢYV. NAMO ŠIAURĒS FASADAS 9

20. BUV. DVARO RYTINĖS ODIFICINOS - GYV. NAMO RYTŲ - VAKARŲ FAŠADAS

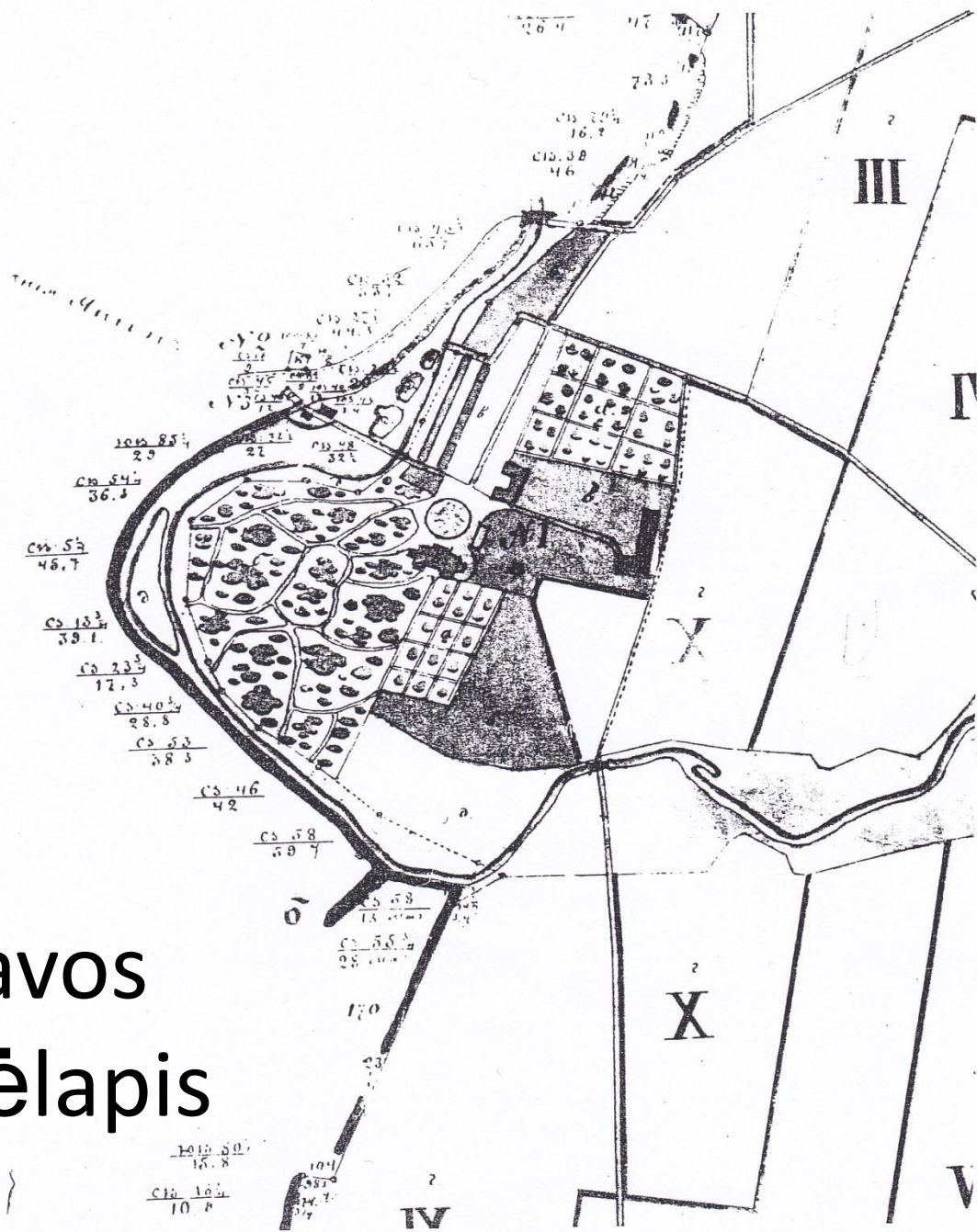
Paulavos dvaro griuvėsiai: rytinė oficina

**„Senojo malūno
griuvėsiai“, 1998 m.
autorė Ana Krepšul**

Paulavos žemėlapis

← MERKINĖS DVARO SODYBOS,
VAD. PAVLOVO RESPUBLIKA,
FRAGMENTAI

Paulava Šiandien

Turgelių Švč.
Mergelės
Marijos
Ėmimo į
dangų
bažnyčioje
saugomas
varpas su P. K.
Bžostovskio
inicialais

PAULAVOS VALSTIEČIŲ LAISVIŲ SUTEIKIMAS
1769 METAIS
AUTORIUS PRANCIŠKUS SMUGLEVIČIUS
Laisvių suteikimas Paulavos valstiečiams 1769 metais

2011/09/12 15:46

1795 m. karaliaus Stanislovo Augusto Poniatovskio iniciatyva sukurtas paveikslas *Laisvių suteikimas Paulavos valstiečiams 1769 metais*, autorius Pranciškus Smuglevičius

Paulavos
dvaro
griuvèsiuose
rasta rašalinė

Przyznanie Dokumentu Umownego czyli listawę dla Włosi Pawtowskiej, przepisana względem obowiązków w Jalicz, zachowac się powinni na Rzecz Onychże wydana, z onymże służyć przez pp. J. Pawła Ławer Brzostowskiego Referend. W. S. S. L. H. sponę, Dwunaj podpisana y gło twierdzeń.

1194

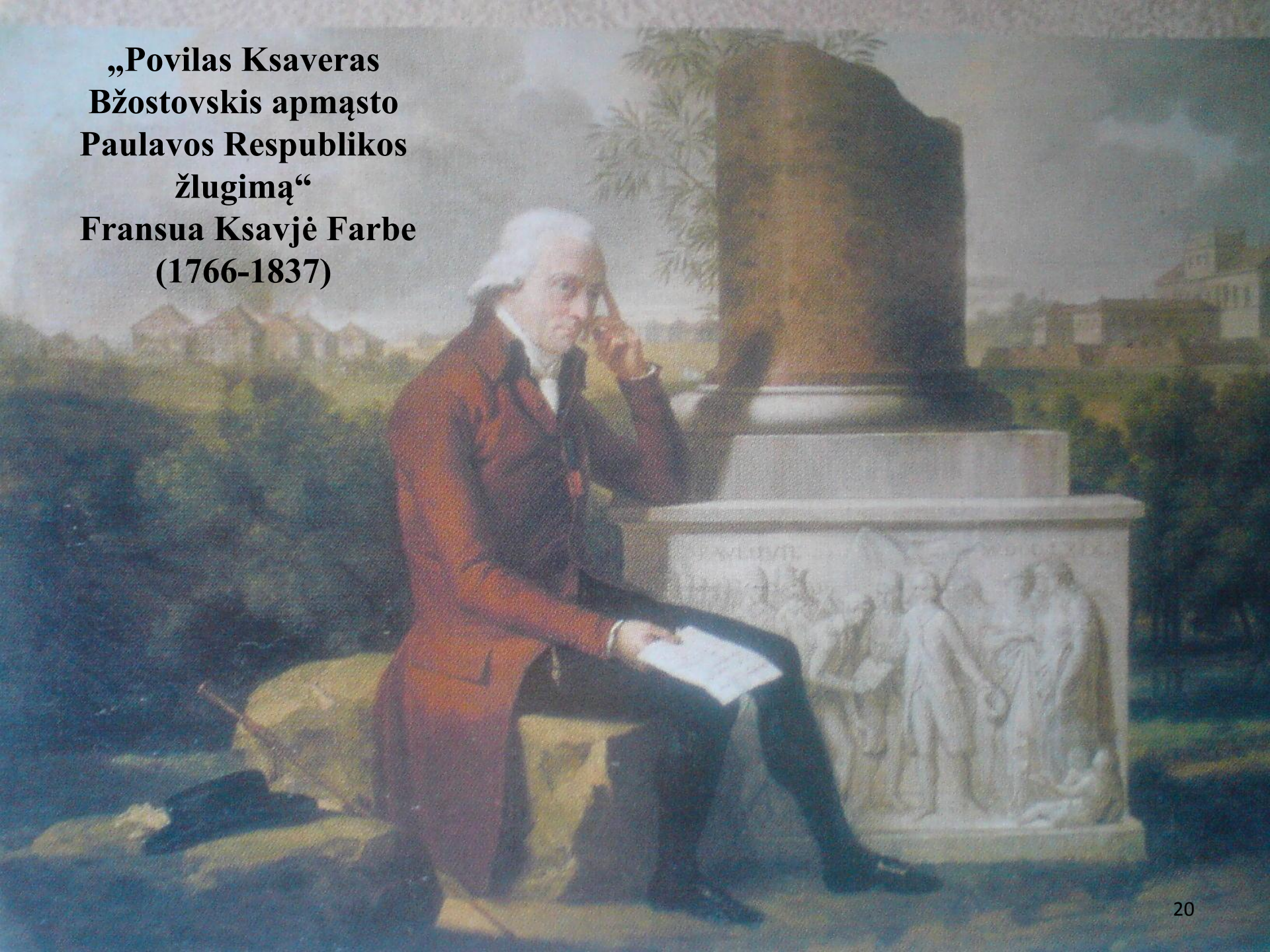
Roku Tysiące Siemseth Dziewięćdziesiątego trzeciego miesiąca Sierpnia Dziewiętego Dnia

PRZED Aktaresi Liemskiemu wojewodztwa wileńskiego stawiając osobie s. w. J. Pawła Ławer Brzostowski Referendarz W. S. S. L. H. a pierwicy Pisarz W. S. S. L. H. y Kanonik Katedry wileńskiej, Oratorów s. Starostawa y Orta Białego Kawaler, Liemni Pawtowskiej, y Wsiow dotychczas należących Wotokienniki, Gotaboszyczna, Matachowie, Ławtow, Baranowszczyzna, Lesno, Hollandia, Szary Grodek, Ławerow, Łamoywie, Dobra Nowina, Neiseli, Łamoydzinki, Chreptowicz, nazwanych, y innych Łasiankow, Szrabia, Lan, y Dnie. Dokumentu umowy czyli listawę dla Włosi Pawtowskiej, przepisana, względem obowiązków w Jalicz zachowac się powinni na Rzecz Onychże wydana, y Onymże służyć, przedemna

Fortunatem Konczą Liemskim Władztwa wileńskiego Regentem przyznat, y Ławer Przyznanie wedle przepisu Ławer mia nowicie Konstytucji Tysiące Siemsetnego Sześćdziesiątego Czwartego Roku Szymon Koronajincey, w Protokołe zapisowym przyznany y kłoty łacyj własny swe, Regli stawie dzt. Łodpisane, który Łod Łtowa w liży Liemlic Władztwa wileńsk Spraw wie czystych wpisując Temi następnym wyraził stowy: — Potwierdzenie Włoty dla Włosi Pawtowskiej, Paweł Ławer Szrabia Brzostowski, pierwicy Pisarz W. S. S. L. H. y Kanonik Katedry wileńskiej, posledniey Referendarz W. S. S. L. H. Oratorów s. Starostawa y Orta Białego Kawaler, Liemni Pawtowskiej, y dnie Wsiow należących, Wotokienniki, Gotaboszyczna, Matachowie, Ławtow, Baranowszczyzna, Lesno, Hollandia, Szary Grodek, Ławerow, Łamoywie, Dobra Nowina, Neiseli, Łamoydzinki, Chreptowicz nazwanych, y innych Łasiankow Pan, y Dzierżic. — Czym wiadomo wszystkim do tego należącym być, y zobowiązany w Roku Tysiącznym Siemsetnym Dziewięćdziesiątym Siemsetnym Dnia Dwudziestego Czwartego Lipsa Magnitności Mełki nazwana, w Władztwie wileńsk potozony, do której przykupisz wnie przyległe, y przezwawszy ten Obremb Liemni Pawtowskiej, w Roku Tysiące Siemsetnego Sześćdziesiątego Dziewięćdziesiątego miesiąca Dobrowolnie umowioną, y Włosiarnami postanę

1769 m. kovo 10 d. P. K. Bžostovskio parašyti Paulavos respublikos

**„Povilas Ksaveras
Bžostovskis apmąsto
Paulavos Respublikos
žlugimą“
Fransua Ksavjė Farbe
(1766-1837)**

1772 m. P. K. Bžostovskis vadovaudamasis „Turgelių miestelio gyventojų nuostatų“ 4 punktu įsteigia viešąją pradinę mokyklą Turgelių gyventojams.

Įstavy Stovusiausių do dobrego porządku y
powinności Osiadłych Lwzi w Miasteczku
Turgielach y w Folwarku Wiktoryzki nazwa-
ne w Koicwudztwie Wltonskim leżących y do
Plebaniy Turgielskiej należących przepisane
w Roku Trziesiątym Świyym setnym Świyym
dziesiątym Włoyym.

Na dobrych Lwziach y namocdnionych
Prawach uszczęśliwić rządow polega.

1. Staranie nappierwsze stworzenia rozumnego iest, aby znal
Stworca kochał go ze uszczęśliwić Dufy y siel swoich czcić wi-
na, y chwale Onomu oddawał, we dni Niedzielne y uroczyste na
czcose Boga ustanowione, w Kosciolo bywał od robot wstrzymat
się, Włozimiy kochał oraz przykazania Prowdlic y Kosciolne
zachowywał.
2. Gdy od ktorzych Słona nieukontentowana appellował do
Samogo Pana zaupie będić mogła, ustanowiasz się, Słone Ję.
Ekonom Wiktoryzki, ktorogo wplywy Lwzi do Plebaniy, nalcia
y słuchat y szanować powinn iakie Dobre, z ramienia Panilogo
przełożona, Gde Woyt Turgielski, Płko Podwoyski Wiktoryzki
Pierwszy to iest Ję Ekonom Dozrypa, formaw będić form zał na
dnie Jęllus będa mogli.
3. Kazdy z Gospodarzow powinnen miće Czupla, z wierzchem gra-
natowym baranem Czarzym obłożona, y Dwid, dlyga, natolki trzy,
Włoziy Obwiazani sa, Druwetow Wozel y tranie ochraniać, we dni
za Światozno po nabozestwie Trybu Lwziomsliego kazdy Gospodarz
użyje się obowiazanym będić. C. Rok zas raz dwa wize się, d. le
na wyznaczonym popie y rowniza będić.
4. Kłoby z Truby niewiadomości u do wiaz, y Obwiazow statutowy wy-
mić mogli, Włoziy Gospodarze zborze się, powinnni na mićie bę
batorza, Kłoby się Dwidzi czytac użył.
5. Jm kładc Słody Kazdy Gospodarz selma, pora przed Domem swoim
miće powinnen nalcynić z wozu, dla potrzebego ugaszczenia, iest będić
głdzie Gyzin użyczoł.

6. W Domach swoich powinnni będa, komoy murowane nad dach
Cłna uszczelniać lekcia uprzawiać.
7. Kazdy Gospodarz powinnni miće Gyzn rownowy.
8. Jęlloby ktorzy wieki, używy powinnni dołdicać uszczelniać w
leparniu zbięga.
9. Polatki do Starbu Rzecz, popołdny wczornie używy oddawać rocin,
uobowiazulu.
10. Kazdy Gospodarz, w Turgielach miekłajacy na put wlozcu, bowa
zamy iest robić na Jęzici z czym Dwor (zcc dni dwa, Maia)
prytyłm na Rok dni czterę w Folwarku Wiktoryzkiach Sianozu
zprzysię, Ona w rok Jęllus będić, pię oddawać.
11. Pociarowi w Folwarku Wiktoryzkiach miekłajacy z put wlozcu
Jęllus będić. Dwadziecia cztery, co Rok stawi Dworowi maia, d.
dziesz dni stawić na Rok do Włina, od bywai, a jęllus, Jęllus
mi-dybit, lub Dwor niepotrzełował, za kaada, Jęllus będić, Jęllus
trzy, zapłaci będić powinnni, Dostyłm Dworowi Dwanasie na Rok
od stury kazdy ma, to iest, do Włozina zborze lub siana dni trzy,
do Grama trzy dni, do Lwzowa stori dni po dwoi Ody. Dostgo Jęllus
do kur dwoie, iaciu dwadziecia do Dworu oddawać maia;
12. Cięga w Folwarku Wiktoryzkiach miekłajacy na put wlozcu,
na Jęziciu maia, robić Dworowi dni trzy, tym sposobem dwoi
stępną z czym Dwor (zcc dni dwa, Kłobta stori seden.
13. Na panstyczyn do Dworu powinnni używy przychodzie a samym rok
dnie Jęllus, a z panstyczyn schodzie ozaczobrie.
14. Do naprawienia Probol Mostow, starych y nowych robicma wy-
użycie na mić Dwywa używy Gospodarze Obwiazani sa;
15. Powinnnoi używy Oprisanc, maia się Jęllus scięgać do put
Włoli gruntu Kłoby zas wiecy trzymat takowu pta
uic czyli Panstyczyn od-bywać ma w proporcya stasi
gruntu.
16. Przyptacemu Czynu Kazdy z Gospodarzow do Kłontow
pusty trzy, na Czyns papiernu, Termin zas oddawama Czyn
now użycza się czyli cza postawty od Swietoy Michaloy,
z do do Swietoy Marcin.
17. Te Ustawy ażyby były, od kazdego wnaymniestym punkcie z
chowanu Włozawozoy Woyt Turgielski y Podwoyski Wiktoryzki pid
mić postrozone powinnni, y Dworowi z wierzchnioi danozul, ktoro
nad uprzawiaciami użyje władzy Słoby powozony.

Pradinė mokykla Turgeliuose (1918-1920)

Pirmieji abiturientai, 1957 m.

**Turgelių vidurinės mokyklos pastatas,
1969 m. spalio mėn. 29 d.**

1998 m. lapkričio mėn. 27 d.
Turgelių vidurinei mokyklai
suteiktas Povilo Ksavero
Bžostovskio vardas.

Povilo Ksavero Bžostovskio vidurinėje mokykloje įkurtas kraštotyros muziejus

Muziejus šandien

2010/10/21

**2014 m. Turgelių Povilo Ksavero
Bžostovskio vidurinės mokyklos
direktorė Lucija Jurgelevič kartu su
bendraautorėmis žurnaliste Aurelija
Arlauskiene (knygos sudarytoja) ir
istorike Ramune Šmigelskyte-Stukiene
išleidžia įspūdingą knygą
*Povilas Ksaveras Bžostovskis –
Paulavos respublika.***

POVILAS KSAVERAS
BŽOSTOVSKIS

PAULAVOS
RESPUBLIKA

POVILAS KSAVERAS
BŽOSTOVSKIS

PAULAVOS
RESPUBLIKA

Siekiant minėtą leidinį pristatyti visuomenei bei kuo plačiau skleisti žinią apie Turgelių Povilo Ksavero Bžostovskio vidurinės mokyklos globėją pradedamas vykdyti bendruomeniškiausias 2014 m. mokyklos projektas „*Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika*“.

Turgeliai

Pirmasis projekto etapas
(Vilniaus Rotušėje):

**2014 m. sausio mėn. 21 d. Turgelių
Povilo Ksavero Bžostovskio
vidurinės mokyklos 11-12 kl.
mokiniai, tėvai ir nemaža dalis
pedagogų dalyvauja bei padeda
organizuoti iškilmingas knygos
sutiktuves Vilniaus Rotušėje.**

Knygos autorės

**Rūmų damomis
ir kavalieriais
virtę Turgelių
Povilo Ksavero
Bžostovskio
vidurinės
mokyklos
mokiniai
pasitinka
svečius.**

Polonezas.....

Pirmasis projekto etapas (mokykloje):

nuo 2014 m. sausio mėn. 25 d.

Turgelių Povilo Ksavero Bžostovskio vidurinės mokyklos bibliotekoje veikia paroda, skirta knygai *Povilas Ksaveras Bžostovskis – Paulavos respublika* bei jos autorėms, su kuria gali susipažinti visa mokyklos ir kaimo bendruomenė.

ALFABETINIS

KATALOGAS

Povilas Ksaveras Bžostovskis
 Paulavos respublika

Antrasis projekto etapas:

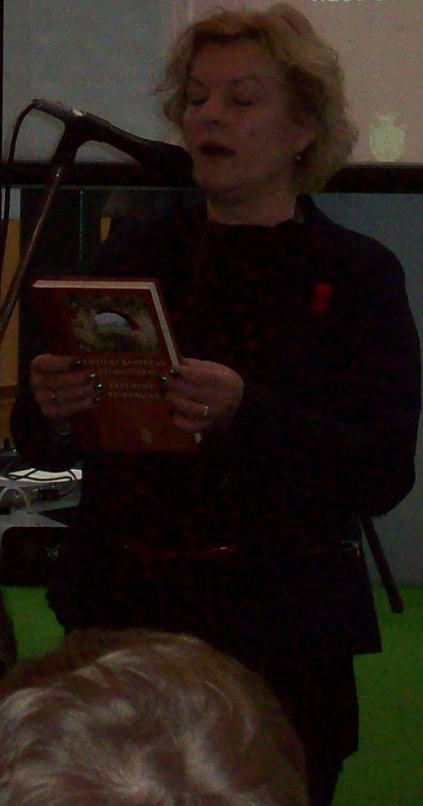
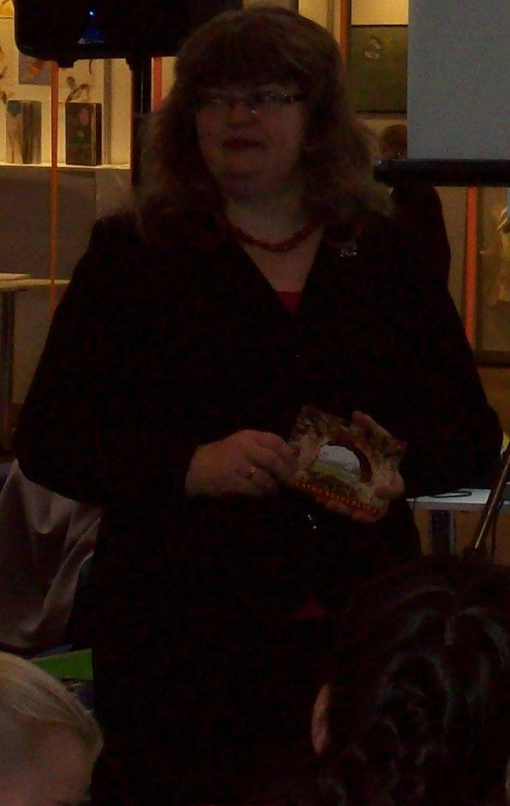
2014 m. vasario mėn. 23 d.
Litexpo, Lietuvos parodų ir kongresų centre, Vilniaus knygų mugės metu Turgelių Povilo Ksavero Bžostovskio vidurinės mokyklos mokytojų ir didžiosios dalies 6-10 kl. mokinių paruoštų dviejų spektaklių „*Paulavos istorija*“ (lietuvių kalba) ir „*Švietimas Paulavoje*“ (lenkų kalba) premjera.

POVILAS KSAVERAS
BŽOSTOVSKIS
PAULAVOS
RESPUBLIKA

DAMAS

„Paulavos istorija“

POVI
B

AS

TYDA

POVILAS KSAVERAS
BZOSTOVSKIS
PAULAVOS
RESPUBLIKA

Povilas Ksaveras Bžostovskis – LDK rašytojas, Augusto laikų Respublikos epochos valstiečių mokslo mylėtojas, literatas, vertėjas, filantropas, rašytojas, švietimo sistemos pradininkas, vaikams steigėjas, Turgelių mokyklos įkūrėjas.

 AUGU SKAITYDAMAS

ulino griuvėsiai“,
998 m.

IA

U
ITYDAMAS

Duğulu Sık
Mevlânâ
Fârûkî
Dâvudî
Nâzımî
Sâdîkî
Sâdîkî
Sâdîkî

DAMAS

YDAMAS

Povilo Kavro Ežstovsko v
mšklove kartas

„Švietimas Paulavoje“

Povilas Ksaveras Bžostovskis
1864-1938
Augusto laikų Respublikos mokytojas, mokslų mylėtojas, literatūros kūrėjas, rašytojas, švietimo sistemos reformų ir vaikams steringas.

 AUGU SKAITYDAMAS

MAS

MAS

MAS

AUGU
SKAITYDAMAS

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

AUGU
SKAITYDAMAS

PAULAVOS RESPUBLIKA

3.05

Trečiasis projekto etapas:

2014 m. kovo mėn. 11 d.

Turgelių Kultūros centre, minint
Kovo 11-ąją, kartu su specialia
įžangine dalimi spektaklis
„Paulavos istorija“ pristatomas
Turgelių kaimo bendruomenei.

KOVO 11

**Informacija apie visus
projekto etapus buvo
paskelbta mokyklos ir
Šalčininkų r.
tinklalapiuose.**

Organizatoriai džiaugiasi ir didžiuojasi, kad ištis įspūdingas įvairių projekto veiklų dalyvių skaičius galėjo plačiau susipažinti su iškilium Lietuvos istorijos faktu – Paulavos respublika ir jos įkūrėju Povilu Ksaveru Bžostovskiu.

**Nuoširdžiai dėkojame visiems
dalyvavusiems, palaikiusiems ir
tiesiog nelikusiems abejingais.**

Ačiū!

***Ateis metas,
kai nuverstos prietarų
statulos leis garbinti tavo
vardą.***

***Stokis dabar išvien su
Chreptavičiumi ir Zamoiskiu,
kuriuos žmonija užkels ant
amžinųjų altoriaus!***

(Juzef Vybicki „Keliautojas Pavlove“, 1773)